

" Waterkwaliteit en visbestand in de rivier de Motte anno 2021 "

1. Inleiding

De Motte is een kleine rivier of typische laaglandbeek gelegen in de provincie Vlaams-Brabant.

Langs de Motte liggen onder meer de gemeenten/steden Houwaart , Tielt , Rillaar en Aarschot.

2. Waterkwaliteit

a) Huidige toestand

De fysisch-chemische kwaliteit van oppervlaktewater wordt volgens de Europese Kaderrichtlijn Water ingedeeld in 5 klassen: slecht, ontoereikend, matig, goed en zeer goed.

Het meest recente jaar waarvoor alle meetgegevens volledig afgewerkt en beschikbaar zijn, is 2019. Ter vergelijking werden de gegevens van 2015 opgehaald.

De fysisch-chemische kwaliteit (als samenvatting van 5 gidsparameters: totaal stikstof, totaal fosfor, geleidbaarheid, zuurstof en pH) van Grote Motte is "matig" zowel in 2015 als 2019.

De totale biologische waterkwaliteit is geëvolueerd van "ontoereikend" in 2015 naar "matig" in 2019.

b) Toekomstperspectieven

Men verwijst hierbij naar het ontwerp Stroomgebiedbeheerplan 2022-2027 dat momenteel in openbaar onderzoek ligt (www.volvanwater.be).

De Minister van Omgeving benadrukt, net zoals zij dat reeds deed in plenaire vergadering van 20 januari 2021 en de commissievergadering van de commissie Leefmilieu van 2 februari 2021, dat dit momenteel louter een ontwerpplan betreft dat na afloop van het openbaar onderzoek gefinaliseerd zal worden.

De Motte is een lokaal waterlichaam, en een zijloop van de Demer VI en VII, dat in het ontwerp stroomgebiedbeheerplan prioriteitsklasse 4 krijgt, met een goede toestand tegen 2033.

Een rietveld dat vandaag gebruikt wordt om afvalwater te zuiveren, zal de komende jaren omgebouwd worden tot een volwaardige zuiveringsinstallatie waardoor het afvalwater vergevorderd gezuiverd zal worden. Voor de nog niet aangesloten huishoudens is ongeveer 40% van de nodige rioleringswerken reeds in uitvoering of concreet gepland om uit te voeren in de komende jaren. Deze projecten zullen voor een relevante verbetering van de waterkwaliteit van de Motte zorgen.

Verder heeft de Motte nog een vrij goede meanderende structuur, die in belangrijke mate bijdraagt tot het zelfzuiverend vermogen van de beek.

3. Afvissingen

a) Staalnameplaatsen

In het kader van het geïntegreerd referentiemeetnet voor zoetwatervissen in Vlaanderen werd de Motte in 2016 op twee locaties bemonsterd. De twee locaties zijn weergegeven in TABEL A (= Bijlage 2). Doorheen de jaren worden de beste vangsten en de grootste diversiteiten te Aarschot aan de molen te Schoonhoven gehaald.

De ‘grootte’ van het visbestand is eerder een onduidelijke variabele. Men kan hier het aantal soorten, de biomassa of het aantal individuen onder verstaan. Internationaal wordt de kwaliteit van een visbestand uitgedrukt onder de vorm van een index, de Ecologische Kwaliteits Ratio (EQR). De gemiddelde EQR in 2016 scoort 0,54 en bereikt daarmee een ‘matige kwaliteit’.

b) Vergelijking afvissingen

De Motte werd reeds in vroegere campagnes (uitgebreider) bemonsterd. In TABEL B (= Bijlage 5) zijn de soorten per locatie en vangstjaar weergegeven.

Het aantal soorten (ook per locatie) dat men ving op de Motte doorheen de jaren blijft gelijkaardig. De dominantie van soorten verschilt van vangstjaar tot vangstjaar.

In 1999 was driedoornige stekelbaars dominant.

In 2003 was riviergrondel met een aantalspercentage van 83% dan weer absoluut dominant.

De toename van het aandeel van driedoornige stekelbaars in de vangsten van 2007 was opvallend en geen goed teken. Driedoornige stekelbaars is een pioniersoort, een soort die dus het eerst verschijnt naarmate de waterkwaliteit het toelaat terug enig visleven te herbergen. Bij een verder verbeterende waterkwaliteit en met een toename van het aantal soorten neemt het aandeel van driedoornige stekelbaars af of verdwijnt zelfs. Indien echter opnieuw meer stekelbaars wordt gevangen betekent dit meestal dat de kwaliteit terug afneemt.

Ten opzichte van 2003 zien we dan dat het aandeel brasem, karper, zonnebaars en gibel is gestegen, terwijl blankvoorn en bierpje heel wat minder gevangen werden, ook de riviergrondelpopulatie is dan sterk teruggevallen in 2007.

De blijvende toename van het aandeel van stekelbaars in 2011 is opnieuw opvallend, alsook de verdere toename van de exoot blauwbandgrondel, die zich anno 2011 goed had weten uit te breiden.

Anno 2016 zijn de vangsten van driedoornige stekelbaars teruggevallen ten voordele van bierpje, blankvoorn en paling.

Wat de EQR-waarden betreft, in 2016 is het de eerste keer dat op de twee locaties die in alle jaren werden bemonsterd een ‘matige score’ kon worden gehaald.

Alle resultaten zijn terug te vinden in rapporten op de INBO-website (<https://pureportal.inbo.be/>) en in de INBO-databank (VIS: <http://vis.inbo.be>).

VERBEIREN Marc

Wolvertem , februari 2021

{ BRON : schriftelijke parlementaire vraag gesteld door Vlaams volksvertegenwoordiger mevrouw Gwenny DE VROE in het Vlaams Parlement ; zie :

vraag gesteld aan de minister van Omgeving (Milieu) Zuhair DEMIR :
“ *Bulletin van Vragen en Antwoorden* “ , Vlaams Parlement , zitting 2020-2021 , vraag nr. 501 van 18 januari 2021 } .

TABEL A

Bijlage 2: Situering van de staalnameplaatsen vis op de Grote Motte 2016

Nummer	Lambert-X	Lambert-Y	Waterloop	Gemeente	Omschrijving
66631400	186281	185890	MOTTE	Aarschot	meanders Konijnenberg
66631450	183689	185682	MOTTE	Aarschot	achter de molen Schoonhoven

Hierna volgt TABEL B :

overzicht van de aangetroffen vissoorten in de verschillende vangstjaren

TABEL B

Bijlage 5: Overzicht van de aangetroffen vissoorten en het totale aantal soorten (N) per vangstjaar op de verschillende locaties op de Motte.

Locatie	vangjaar	tiendoornige stekelbaars	driedoornige stekelbaars	baars	bermperje	blankvoorn	blauwbandgrondel	brasen	bruine Amerikaanse dwergmeervel	glebel	karper	kolbot	kopvoorn	paling	rietvoorn	rievgrondel	snoek	winde	zeelt	zonnebaars	Totaal
Tielt-Winge, Rafelsbroek	2011 2007 1999 2003	* * * *	* * * *	* * * *	* * * *					*				*		*					2 4 5 5
Tielt-Winge, Boekhoutmolen	2011 2007 1999 2003	* * * *	* * * *	* * * *		*				*					*					*	7 2 5 3
Aarschot, meanders Konijnenberg	2016 2011 2007 1999 2003	* * * * *	* * * * *	* * * * *		*				*				*						*	5 2 5 1 3
Aarschot achter molen Schoonhove	2016 2011 2007 1999 2003	* * * * *	* * * * *	* * * * *	* * * * *	* * * * *	* * * * *	* * * * *	* * * * *	* * * * *	* * * * *	* * * * *	* * * * *	* * * * *	* * * * *	* * * * *	* * * * *	* * * * *	* * * * *	* * * * *	14 11 13 13 14
Aarschot oude Demerarm Motte	2011 2007 1999 2003	* * * *	* * * *	* * * *	* * * *	* * * *	* * * *	* * * *	* * * *	* * * *		*		* * * *	* * * *	* * * *			*	* * * *	8 9 11 11